

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo Apostolos vnum esse velit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

QUESTIO I.

Cur Iudas perierit?

§. 1. S. Et uasse se omnes affirmat, solum Iudam excipit. Sed enim perijisse, ut scriptura impletur. Scriptura est Psal. 41. 10. & Psal. 69. 26. & Psal. 108. 8. Act. 1. 10. Omnes interpretes adnotarunt, particulam Iudam non causam, sed effectum significare. Ita Theophyl. Alijque, Cyrillus, Augustinus, & quod Mireris Caluinus & Aretius, non enim predictio causa est, ut res eveniat, nec enim providendo peccatum peccare cogo. Improbe ergo causam prodictionis Deo transcribit Zwinglius, & cum imitati rigidi Calviniani, non enim ille causa est malitiae Iudae, nec Deus illum in scelus impulit, sed sponte sua, & Satanæ tentatione ausus est immane nefas. Observanda etiam & admonitio Aretij, neminem oportere securum esse: si enim ille concidit, quid alij metuendum est? Si metuendus est lapsus non est promissa persecutorum securitas.

Scriptura non est causa facti.

§. 2. Servarat igitur eos in nomine patris, tanquam legatus illius, nunc se commendasse eos patri profectur, ut gaudium suum sit plenum in ipsis, nempe ut gaudium quod dedit ipsis discessu non pereat, sed impleatur, ut nunc doceantur, fore, ut ipso absente etiam plura accepturi sint à caelo dona.

§. 3. Bullingerus in suo commentario multa subinde ex Cyrillo describit, hoc loco prolixus est, in eodem citando, imaginatur enim sibi eum favere. [Rursus aut gratissimam rem lectoribus facturus mihi video, inquit, si sanctissimi & acutissimi viri S. Cyrilli enarrationem huius loci ex libro eius in Io. ii. c. 21. in hostem nostros commentarios transcripsero. Propter eos praesertim qui bonorum librorum inopia laborant. Paulatim clarior saluatoris redditur sermo, & quasi ab umbra ad solis radios aut à fluctibus ad stationem reducitur. Putabant enim discipuli absentiam Christi, servat.

Deitas non humani- tas Christi, servat.

ut hominis dico, (Deus enim ubique adest) multorum enim incommodorum causam futuram, cum non adesset, qui ab omnibus posset eos malis eruere. Sed oportebat, (ut libere dicam,) si luminaria orbis postea facti sunt, non solum in carnem Christi, verum etiam in deitatem respicere. Et: oportuit eos intellexisse, ineffabili deitatis potestate, una cum eis semper futurum, etiam si carne abesset. Et: aperte significans eos deitatis ratione, non carnis praesentia posse servari. & c. 22. Nam cum praesens esset carne Christus cum discipulis, uniuersa se facile superaturos pericula putabat. Illo absente omnia extrema passuros esse arbitrabatur. His Dominus respondit, ut ait Cyrillus, in hunc sensum. Nihil mali vobis accidere potest, si carne abfuero, cum deitatis meae potestas, quae vos hucusque servauit, in posterum conseruatura sit.]

Hæc ille ex Cyrillo, quæ cum omnia sint orthodoxa, solent tamen Calviniani ad errores suos usurpare. Primo ut doceat carnis Christi praesentiam nullam esse: Deinde eam nihil prodesse. Posterior quidam error à Cyrillo refutatur, non enim caro ut caro: caro ut humana caro potest quicquam, sed ut Dei caro. Atque ita quidem non omnia omni potest modo. Nam tantum ut Dei caro potest, ut organum diuinitatis. Nam qui potest facere quod Deus, & quomodo Deus, ille Deus est. Nec tamen sequitur carnem Christi, ut est Dei caro vtilem nobis non esse, quia etiam tum cum secundum carnem adesset Christus, deitate suos seruabat, nec tamen carnis praesentia erat inutilis, nec inutilis est Solis praesentia, quamuis Deus incrementum det, & plantatoris ac rigatoris laborem prospero exitu prosequatur. Quandoquidem autem Bullingerus Cyrillum Alexandrinum & sanctissimum & acutissimum appellat, merito ex eo quaerimus, cur ipse non sequatur, cur nos eum sectantes con-

Caro Christi ut caro Dei predest.

Abfit ut dicam sacram communionem esse antitypon corporis & sanguinis, aut nudum panem, sed vere corpus & sanguinem Christi. Christus igitur in mundo est etiam secundum humanam naturam, sed doctores inuisibiliter, non humanæ conuersationis modo, & aspectui conspicuus.

QUESTIO II.

Quomodo Apostolos vnum esse velit?

§. 1. Ariani veteres & noui, vno ore contra Christi diuinitatem hæc verba contorquent. Vnum esse Apostolos vult Christus, vti ipse & pater vnum sunt. Apostoli, non essentia, aut substantia, sed consensu, fidei caritate vnum sunt, eodem ergo modo filius & pater vnum sunt. Ad hoc Athanasius, Cyrillus, Theodoret, Euthymius, ceteri respondent.

Apostoli autem, filius & pater aliter vnum sunt.

Respondeo. Christum petere, ut Apostoli sint vnum, non essentia, non substantia, sed voluntate & consensu. Argumentum ducit à simili ut vnum sit, sicut pater & filius vnum sunt, voluntate, & consensu, qui necessitate vnum sunt, vna est enim patris & filij voluntas, quia vna essentia, nec potest esse vlla diuersitas. Hoc exemplum ponit concordiam, non æqualitatem in vnitatem posita, sed similitudinem. Ut cum dicit estote misericordes sicut & pater vester cælestis misericors est, non hoc imperat, ut per essentiam infinitam, immutabilem misericordes simus, & Dei infinitam, bonitatem, humana infirmitas adæquet, sed ut pro nostro modulo misericordiam Dei imitemur. Nec inepta est illa comparatio ut I. de Trinitate blasphematur Seruetus: nam inter disparata esse potest. Summum. n. atq; absolutissimum consensionis & amoris exemplar est in Deo, ubi personarum inter se amor, est vna, indiuisa simplicissima essentia, & perfectio infinita, hoc utcumq; creatura rationis particeps imitetur, tantum tamen abest à perfectione, quantum creatura à factore suo.

Athanasius orat. 4. contra Arianos, hoc Argumentum dissoluit. Objiciebant illi, ἕως ἐστὶν ὁ θεός, καὶ ὁ πατήρ, καὶ ὁ υἱός, ἕως ἐστὶν ὁ πατήρ, καὶ ὁ υἱός, ὡς ἂν καὶ ἡμεῖς ἐν αἰνῶνι γενοίμεθα. Sic est filius & pater vnum, & sic pater in filio, & filius in patre, sicut, & nos esse possemus. Deinde hunc locum adducunt. Commodum autem fuerit Athanasium ipsum audire, orat. 3. Si enim, (ut sepius iam dixi) verbum est in nobis idem, quod est in Deo, nequid vllam præterquam in modo temporis differentiam habet: h- sic sit simile verbum Dei nobis, & eundem locum nobiscum apud patrem possideat. & c. Aequum erat, nos tales esse, qualis & ille est.

Et paulo post. Vt igitur bene & recte eo sensu hæc verba intelliguntur, ut a quoq; in verbis Ioannis similis intellectus constituenendus est: & non prout filius est in patre, ita & nos simus. Qui enim aut vnde id fieri poterit, cum ipse sit verbum & sapientia Dei, nos autem terreni: ipse natura & essentia verbum, & verus Deus; nos contra non natura sed adoptione & gratia filij reddimur per eum, idq; participatione ipsius Spiritus?

VERSUS 12. & 13.

Cum essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custo diuini: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis, ut scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis.